

เ ไม่ ค ว ร ค บ ค น พ า ล

ความฉิบหายย่อมขยายวงกว้างออกไป เมื่อคบหากับ
คนพาลมากไป จงอย่าได้สังคมกับคนพาลเลย เพราะการอยู่
ร่วมกับคนพาลมีแต่ทุกข์รำไป เหมือนการอยู่ร่วมกับศัตรู
นั่นแหละ

ไม่ควรคบคนพาล

๓๓

ชีวิตบนโลกย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เราหนีไม่พ้นความไม่แน่นอน บางครั้งจึงสมหวัง บางครั้งจึงผิดหวัง ซึ่งเป็นธรรมดาของโลกที่เราเรียกว่า “**โลกธรรม ๘**” อันเป็นธรรมประจำโลก ยิ่งในสภาวะปัจจุบันนี้ สังคมและเศรษฐกิจมีความผันแปรสูง อย่าได้หัวั่นไวกัน ให้ตั้งใจทำความดีต่อไป ถ้าเราประกอบเหตุดี ผลที่ออกมาย่อมจะดีเอง เพราะฉะนั้นให้หมั่นสั่งสมบุญสั่งสมบารมีกันทุกๆ คน

พระลัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ชาดก ว่า

“อนตฺถา ตาต วทฺตฺนติ พาลํ อจฺจุปเสวโต
มาสุสุ พาเลน สงฺคจฺฉิ อมิตฺเตเนว สพฺพทา

ความฉิบหายย่อมขยายวงกว้างออกไป เมื่อคบหากับคนพาลมากไป จงอย่าได้สังคมกับคนพาลเลย เพราะการอยู่ร่วมกับคนพาลมีแต่ทุกข์รำไป เหมือนการอยู่ร่วมกับศัตรูนั้นแหละ”

การเลือกคบคนเป็นสิ่งที่สำคัญมาก หากเราคบคนดี ชีวิตของเราก็จะดี มีความเจริญรุ่งเรือง อุปนิสัยที่ดีจะเกิดขึ้น เพราะคนดีหรือบัณฑิต จะคอยแนะนำสิ่งที่ถูกต้องดีงามเสมอ แต่ถ้าเราหลงไปคบกับคนพาลคนชั่ว ชีวิตจะหมองมัวตกต่ำ พบแต่ความเดือดร้อนทุกข์ยากลำบาก บางครั้งอาจทำให้เราต้องสูญเสีย

ไม่ควรคบคนพาล

๓๘

ทรัพย์สินเงินทอง หรือแม้กระทั่งเสียชีวิต เพราะคนพาลจะ
แนะนำแต่สิ่งที่มีศีล คีตธรรม เพียงเพราะเห็นแก่ประโยชน์
ส่วนตนเพียงฝ่ายเดียว โบราณจึงกล่าวเตือนไว้ว่า **“คบคนพาล
พาลพาไปหาผิด คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล”**

ดังนั้น หากจะคบกับใคร ต้องเลือกให้ดี เพราะธรรมดา
คนพาลกับบัณฑิตนั้น มีนิสัยแตกต่างกันอยู่แล้ว ดังเรื่องของ
พระโอรสตัวในกาลก่อน

*ในสมัยที่พระเจ้าพรหมทัตครองราชสมบัติอยู่ในเมือง-
พาราณสี พระโอรสตัวบังเกิดเป็นพ่อสิงโต มีลูกสิงโตชื่อว่า
“มโนชะ” สิงโตมโนชะได้รับการพำสอนจากพ่อ ผู้สมบูรณ์ด้วย
สติปัญญา และความไม่ประมาท จึงเติบโตเป็นสิงโตที่ดี ทำ
หน้าที่แสวงหาอาหารมาเลี้ยงบิดามารดาอยู่เสมอ

วันหนึ่ง ลูกสิงโตออกหากินตามปกติ ได้พบกับสุนัข
จึงจอกตัวหนึ่ง ที่เที่ยวหาอาหารกินจนเพลิดเพลิน ไม่ทันระวังตัว
จึงมาพบกับลูกสิงโตเข้าจะหนีก็หนีไม่ทันมันจึงหาอุบายเอาตัวรอด
โดยแสร้งหมอบลง แล้วคลานเข้าไปหาสิงโต สิงโตจึงถามว่า
“เจ้าคลานมาหาเรา มีธุระอะไรหรือสหาย”

ไม่ควรคบคนพาล

๓๕

สุนัขจิ้งจอกกล่าวว่า “ข้าแต่นาย ฉันมีความประสงค์จะ
ปรนนิบัติรับใช้ท่าน” ลูกสิงโตไม่รู้เท่าทันเล่ห์เหลี่ยมของสุนัข-
จิ้งจอก จึงรับมันไว้ และพากลับมายังถ้ำที่อยู่ของตน

สิงโตโพรลัศวผู้เป็นพ่อเห็นดังนั้น จึงได้กล่าวห้ามปราม
เตือนสติลูกว่า “ลูกเอ๋ย ธรรมชาติสุนัขจิ้งจอกทั้งหลายมักทุศีล
มีบาปกรรม ชอบทำแต่สิ่งที่ไม่ใช่หน้าที่ ไม่มีประโยชน์ เจ้าอย่า
เอาสุนัขจิ้งจอกมาเลี้ยงไว้ในที่อยู่ของเราเลย”

แต่ด้วยความที่ลูกสิงโตเป็นผู้อ่อนต่อโลก มองไม่เห็นภัย
ที่จะเกิดขึ้นในภายภาคหน้า จึงยังคบกับสุนัขจิ้งจอกนั้นเรื่อยมา

เมื่อสุนัขจิ้งจอกเอาอกเอาใจ ปรนนิบัติรับใช้ จนกระทั่ง
เห็นว่าลูกสิงโตพอใจแล้ว วันหนึ่ง มันอยากจะกินเนื้อม้า จึงพูด
กับลูกสิงโตว่า “ข้าแต่นาย ชื่นเชื่อว่าเนื้อดีที่อร่อยอย่างอื่น
พวกเรากินมาหมดแล้ว ยกเว้นเนื้อม้าที่พวกเรายังไม่เคยกิน
ท่านน่าจะตะครุบม้ามากินกัน”

สิงโตถามว่า “เนื้อม้ามียู่ที่ไหน”

สุนัขจิ้งจอกบอกว่า “มีฝูงม้าอยู่ที่ฝั่งแม่น้ำเมืองพาราณสี”
จากนั้นสุนัขจิ้งจอกริบพาลิงโตไปที่ริมฝั่งแม่น้ำทันที

ขณะนั้นเอง คนเลี้ยงม้ามากำลังต้อนม้าลงอาบน้ำ สิงโต
กระโดดลงไปในน้ำตะครุบม้ามาได้ตัวหนึ่ง แล้วลากขึ้นมา

ไม่ควรคบคนพาล

๔๐

นำกลับไปถ้ำของตนเพื่อเลี้ยงครอบครัว เมื่อสิงโตโพธิสัตว์
กัดกินเนื้อมาแล้ว ด้วยประสบการณ์ที่เหนือกว่า รู้ทันทีว่าเป็น
เนื้อที่เลี้ยงไว้ ไม่ใช่หมาป่า จึงกล่าวตักเตือนลูกด้วยความห่วงใยว่า
ธรรมดาเนื้อที่เลี้ยงไว้สำหรับใช้สอยของหลวง เป็นเนื้อต้องห้าม
เพราะพระราชามีอาวุธมาก อาจจะรับสั่งให้นักแม่นธนูจัดการ
กับเจ้าได้ เท่าที่ผ่านมา สิงโตที่กินเนื้อของหลวงมักอายุไม่ยืน
ดังนั้น ต่อไป เจ้าอย่าไปล่าเนื้อหลวงมากินอีก

แม้พ่อจะกล่าวตักเตือนด้วยความปรารถนาดี ลูกสิงโตก็
ไม่เชื่อ เพราะเชื่อมั่นในความสามารถของตน กอปรกับถูกสุนัข-
จิ้งจอกยุยง จึงไม่สนใจคำตักเตือนของพ่อ ยังแอบไปตะครุบ
เนื้อหลวงมากินเป็นประจำ เมื่อพระราชาสืบข่าวว่าเนื้อหลวงถูก
สิงโตตะครุบไปกิน จึงทรงให้สร้างสระโบกขรณี สำหรับให้หมาได้
ลงอาบและดื่มน้ำภายในพระนคร

แต่ถึงกระนั้น เจ้าสุนัขจิ้งจอกยังเกลี้ยกล่อมให้ลูกสิงโต
ไปตะครุบเนื้อมากินอีก พระราชาก็ทรงให้สร้างโรงม้านาขนาดใหญ่
ให้คนหาหญ้าและน้ำมาให้ม้ากินในโรงม้านั้น ลูกสิงโตก็ยังป็น
กำแพงกระโดดเข้ามาตะครุบเนื้อไปกินอีก พระราชาทรงกริ้วมาก
จึงตรัสเรียกนักแม่นธนูมาตักยิง โดยให้สร้างป้อมไว้ชิดกำแพง
ใกล้ทางที่สิงโตจะมา แล้วให้นักแม่นธนูขึ้นไปชুমอยบนป้อมนั้น

ไม่ควรคบคนพาล

๔๑

วันรุ่งขึ้น สิงโตกับสุนัขจึงจอกออกจากถ้ำเพื่อจะไปล่าม้ากินอีก เมื่อใกล้จะถึงเมือง สิงโตบอกให้สุนัขจอกรออยู่ที่ป่าชานอกเมือง แล้วตนวิ่งเข้าไปในเมืองด้วยความเร็ว นักแม่นธนูเห็นสิงโตมีความเร็วมาก จึงคิดว่าเราจะไม่ยิงมันในขณะที่วิ่งเข้ามา แต่เราจะยิงในขณะที่มันเอาม้ากลับไป

เมื่อสิงโตตะครุบมาได้แล้ว มันเอาม้าขึ้นบนหลังทำให้วิ่งช้าลง นักแม่นธนูรีบยิงมันด้วยลูกศรที่แหลมคม ลูกศรปักเข้าด้านหนึ่งทะลุออกไปอีกด้านหนึ่ง สิงโตร้องคำรามด้วยความเจ็บปวด สุนัขจอกได้ยินเสียงก็รู้ว่าสิงโตถูกตักยิง มันคิดว่าจะมีประโยชน์อะไรกับการคบเพื่อนที่กำลังจะตาย มันจึงรีบหนีไปทันที

แม้ลูกสิงโต จะถูกลูกธนูยิงทะลุเช่นนั้น มันก็ยังอดทนข่มความเจ็บปวด ไม่ยอมทิ้งม้าลงจากหลัง วิ่งต่อไปจนกระทั่งมาถึงถ้ำ เมื่อมาถึงหน้าถ้ำก็สลัดม้าลง แล้วก็สิ้นใจตาย หมูญาติพากันออกมาดู สิงโตไพรวิสัตว์จึงกล่าวเตือนใจว่า “ผู้คบสัตว์ที่เลวเป็นปกติ จะไม่ประสบความสำเร็จโดยส่วนเดียว จงดูมโนชะฝันอนตายเถิด ผู้เชื่อฟังคำของสุนัขจอกเจ้าเล่ห์

เราไม่บันเทิงใจ เพราะลูกมีเพื่อนที่เลวทราม จงดูมโนชะฝันอนอยู่ ผู้ที่ไม่ทำตามถ้อยคำของผู้ที่เกื้อกูล ผู้ซึ่งประโยชน์ให้ จะประสบอย่างนี้ เพราะไปคบเพื่อนที่เลวทราม ผู้ที่สูงส่งแต่

ไม่ควรคบคนพาล

๔๒

คบหาผู้ที่ต่ำทราม จะเป็นคนเลวกว่าผู้นั้นทีเดียว เหมือนลิงโต
ผู้สูงส่ง แต่คบหาสุนัขจิ้งจอกที่ต่ำช้า จึงถูกกำจัดด้วยกำลังลูกศร
ฉะนั้น”

เพราะฉะนั้น การคบมิตรควรเลือกคบแต่บัณฑิต อย่าไป
หลงเชื่อคนพาล ไม่เช่นนั้น เราจะต้องเดือดร้อนในภายหลัง
ให้ทุกคนพึงใช้ปัญญา มองคนให้ออกว่าเขาเป็นคนเช่นไร เป็น
พาลหรือบัณฑิต มีคุณธรรมไหม เหมาะสมที่เราจะไปคบค้า
สมาคมด้วยหรือไม่ ถ้าหากเป็นคนมีศีลธรรม เป็นลัทธิมาติกา
รักษาระเบียบปฏิบัติธรรม มีความหนักแน่นในพระรัตนตรัย
อย่างนี้ควรคบด้วย เพราะคบแล้วมีแต่ดีอย่างเดียว จะทำให้เรา
มั่นคงในพระรัตนตรัยยิ่งขึ้นไป เมื่อเลื่อมใสหนักเข้า ในที่สุดจะ
เข้าถึงธรรมกาย ซึ่งเป็นมิตรแท้ภายใน เป็นที่พึ่งและที่ระลึก
อันสูงสุดของเราทุกคน

